

PRACTICE PAPER-1 (2021-22)
CLASS : XI
SUBJECT: SANSKRIT (322)

Time Allowed : 1:30 hours
समय : 90 मिनट

Maximum Marks : 40
अधिकतम अंक - 40

सामान्यनिर्देशाः

- कृपया सम्यक्तया परीक्षणं कुर्वन्तु यदस्मिन् प्रश्नपत्रे 11 पृष्ठानि मुद्रितानि सन्ति।
- कृपया सम्यक्तया परीक्षणं कुर्वन्तु यदस्मिन् प्रश्नपत्रे 12 प्रमुखाः प्रश्नाः सन्ति।
- अत्र 52 प्रश्नाः सन्ति तेषु निर्देशानुसार 40 प्रश्नाः समाधेयाः।
- सर्वे प्रश्नाः बहुविकल्पात्मकाः सन्ति।
- सर्वेषां प्रश्नानां कृते समानांकाः निर्धारिताः सन्ति। (प्रतिप्रश्नम् एकः अंकः)
- प्रश्नपत्रेऽस्मिन् त्रयः खण्डाः सन्ति।

प्रश्नपत्रस्य स्वरूपम्

खण्डः 'क'	अनुप्रयुक्तव्याकरणम्	20 अंकाः
खण्डः 'ख'	पठित-अवबोधनम्	10 अंकाः
खण्डः 'ग'	संस्कृतसाहित्येतिहासस्य सामान्यः परिचयः	<u>10 अंकाः</u>
	पूर्णांकाः -	40 अंकाः

- प्रश्नानां निर्देशाः ध्यानेन पठनीयाः।

खण्ड: 'क'

अनुप्रयुक्त-व्याकरणम्

- I. अधोलिखितवाक्येषु रेखाङ्कितपदस्य सन्धिपदं सन्धिच्छेदपदं वा प्रदत्तविकल्पेभ्यः चिनुत -
(केवलं प्रश्नचतुष्टयम्) 1×3=3
1. जघन्याश्च जघन्येषु भृत्यास्ते तात योजिताः।
- क. भृत्यास्+ते ख. भृत्याः+ते
ग. भृत्याम्+ते घ. भृत्याः+स्ते
2. कुसुमस्तबकस्य+इव द्वयी वृत्तिर्मनस्विनः।
- क. कुसुमस्यैव ख. कुसुमस्तबकेव
ग. कुसुमस्तबकस्येव घ. कुसुमस्तबके
3. वत्स! एनं बालमृगेन्द्रं मुञ्च।
- क. बालमृगेन्द्रम्+मुञ्च ख. बालमृगेन्द्रे+च
ग. बालमृगे+च घ. बालमृगेन्दाय+च
4. अस्ति मध्यदेशालङ्कारभूता मेखलेब भुवः+विन्ध्याटवी नाम।
- क. भुवर्विन्ध्याटवी ख. भुवो विन्ध्याटवी
ग. भुः विन्ध्याटवी घ. भुव् विन्ध्याटवी
- II. अधोलिखितवाक्येषु रेखाङ्कितपदानां समुचितं संयोजितं विभाजितं वा प्रकृतिं प्रत्ययं
प्रदत्तविकल्पेभ्यः चिनुत - (केवलं प्रश्नत्रयम्) 1×3=3

5. तातेन यत्कृतं सर्वं तदेकपदे मया (वि+स्मृ+क्त)।

क. विस्मृतम्	ख. विस्मरणीयम्
ग. विस्मर्यते	घ. विस्मारणम्

6. कथं गतः एवात्मनः प्रकृतिम्?

क. गत्+क्त	ख. गम्+क्त
ग. गन्+त	घ. ग+त

7. भूतिमिच्छता पुरुषेण षड्दोषाः हातव्याः।

क. हा+तव्ये	ख. हा+क्त
ग. हा+तव्यत्	घ. हा+अनीयर्

8. तात! ते जितेन्द्रियाः (श्रु+क्तवतु) मन्त्रिणः कृताः।

क. श्रुतवन्तः	ख. श्रुतवान्
ग. श्रुतवत्	घ. शृणोति

III. अधोलिखितवाक्येषु प्रदत्तविकल्पेभ्यः समुचितशब्दं चित्वा रिक्तस्थानानि पूरयत। (केवलं प्रश्नत्रयम्) - 1×3=3

9. कच्चित् एकः न मन्त्रयसे कच्चित् (बहु) सह न।

क. बहुभिः	ख. बहुनां
ग. बहुषु	घ. बहुस्य

10. यस्मिन् (देश) न सम्मानो न वृत्तिर्न च बान्धवाः।
 क. देशस्य ख. देशं
 ग. देशे घ. देशेन
11. मदीये (उटज) मृत्तिकामयूरः तिष्ठति।
 क. उटजे ख. उटजम्
 ग. उटजस्य घ. उटजयोः
12. मे जननी (प्रसववेदना) लोकान्तरमगमत्।
 क. प्रववेदना ख. प्रसववेदना
 ग. प्रसववेदनयोः घ. प्रसववेदनया
- IV. अधोलिखितवाक्येषु प्रदत्तविकल्पेभ्यः समुचित क्रियापदं चित्त्वारिक्तस्थानानि पूरयत।
 (केवलं प्रश्नत्रयम्) 1×3=3
13. कच्चिच्च (त्वं) अपररात्रेषु अर्थनैपुणम् (चिन्त् धातु, लट्लकार)
 क. चिन्तयति ख. चिन्तयामि
 ग. चिन्तयसि घ. अचिन्तयत्
14. बालः सिंहशिशुं बलात्कारेण (कर्ष्, लट् लकारः)
 क. कर्षति ख. अकर्षत्
 ग. कृष्णाति घ. कर्षिनयित
15. राजद्वारे श्मशाने यः सः बान्धवः। (स्था धातुः, लट्लकार)
 क. स्थाति ख. तिष्ठति
 ग. अतिष्ठत् घ. तिष्ठ

16. त्वं उटजं (गम् धातुः, लोट्लकारः)

क. गच्छ

ख. गच्छति

ग. गच्छानि

घ. गमिष्यामि

V. अधोलिखितवाक्येषु प्रदत्तविकल्पेभ्यः समुचितम् उपपदविभक्तिरूपं चित्वा रिक्तस्थानानि पूरयत। (केवलं प्रश्नत्रयम्) 1x3=3

17. कच्चिन्मन्त्रयसे नैकः कच्चिन्न (बहु) सह।

क. बहोः

ख. बहुभिः

ग. बहेः

घ. बहूनाम्

18. (बाल) अस्मिन् औरस इव पुत्रे स्निह्यति मे मनः।

क. बाले

ख. बालस्य

ग. बालेषु

घ. बालम्

19. सकलेन (सैन्य) सह शबरसेनापतिः अभिमतं दिशमयासीत्।

क. सैन्यम्

ख. सैन्ये

ग. सैन्येन

घ. सैन्यस्य

20. कालातिक्रमणाच्चैव भक्तवेतनयोः भृताः (भर्तृ) कुप्यन्ति।

क. भर्तुः

ख. भर्ता

ग. भर्तृषु

घ. भर्तृन्

VI. अधोलिखितवाक्येषु प्रदत्तविकल्पेभ्यः वाच्यानुसारं समुचितं पदं चित्वा रिक्तस्थानानि पूरयत। (केवलं प्रश्नद्वयम्) 1×2=2

21. भ्रातरं भरतं पाणिना परिजग्राह।

क. रामस्य ख. रामः

ग. रामेण घ. रामे

22. मूर्खः सत्सन्निधानेन याति।

क. प्रवीणतां ख. प्रवीणतायाः

ग. प्रवीणतायां घ. प्रवीणे

23. कः नु खल्वेषः ।

क. निषेधः ख. निषेधयामि

ग. निषिध्यते घ. निषेधन्

VII. अधोलिखितवाक्येषु रेखांकितपदानां स्थाने प्रदत्तविकल्पेभ्यः शुद्धं पदं चिनुत। (केवलं प्रश्नद्वयम्) 1×3=3

24. कच्चिदर्थं विनिश्चित्य क्षिप्रं कर्मणा आरभसे।

क. कर्म ख. कर्मण

ग. कर्मणोः घ. कर्मस्य

25. प्रियवादिनाम् अप्रिया कः?

क. अप्रियम् ख. अप्रियः

ग. अप्रियस्य घ. अप्रिये

26. पूर्वावधीरितं श्रेयो दुःखाय परिवर्तन्ते।

क. परिवर्तय	ख. परिवर्ते
ग. परिवर्तानि	घ. परिवर्तते

27. समुपजातप्राणं मां छायया निधायाकरोत् स्नानविधिम्।

क. छाया	ख. छायायाः
ग. छायायां	घ. छायानाम्

खण्डः 'ख'

पठित-अवबोधनम्

VIII. भाषिककार्यम् - निर्देशानुसारम् उत्तराणि चिनुत - (केवलं प्रश्नषट्कम्) 1×6=6

28. 'पण्डितो ह्यर्थकृच्छ्रेषु कुर्यान्निश्रेयसं महत्' इत्यत्र क्रियापदं किम्?

क. पण्डितः	ख. कुर्यात्
ग. महत्	घ. अर्थकृच्छ्रेषु

29. 'कुलीनश्चानुरक्तश्च दक्षः सेनापतिः कृतः' इत्यत्र 'दक्षः' इत्यस्य विशेष्यपदं किम्?

क. सेनापतिः	ख. कृतः
ग. कुलीनः	घ. अनुरक्तः

30. 'निद्रा तन्द्रा भयं क्रोध आलस्यं दीर्घसूत्रता' इत्यत्र 'अभयम्' इत्यस्य विपर्ययपदं किम्?

क. क्रोधः	ख. आलस्यं
ग. भयम्	घ. तन्द्रा

36. कच्चित्सहस्रान्मूर्खाणाम् एकमिच्छसि पण्डितम्।
 क. मूर्खम् ख. एकम्
 ग. बुद्धिमन्तम् घ. क्रूरम्
37. अर्थागमो नित्यमरोगिता च प्रिया च भार्या प्रियवादिनी च।
 क. धनप्राप्तिः ख. धननाशः
 ग. पुत्रः घ. भार्या
38. किं नोऽपत्यनिर्विशेषाणि षत्वानि विप्रकरोषि।
 क. प्रसादयसि ख. वदसि
 ग. खेलसि घ. पीडयसि
39. एकदा तु प्रत्युषसि सहसैव तस्मिन् वने कोलाहलः अभवत्।
 क. सायंकाले ख. मध्याह्नकाले
 ग. प्रातःकाले घ. रात्रौ

खण्डः 'ग'

संस्कृतसाहित्येतिहासः

- X. संस्कृतभाषायाः उद्भवविकासाधारितान् प्रश्नान् उत्तरत - (केवलं प्रश्नत्रयम्) 1×3=3
40. 'सुरभारती' इति कस्याः भाषायाः नाम?
 क. आंग्लभाषायाः ख. हिन्दीभाषायाः
 ग. संस्कृतभाषायाः घ. कस्याः अपि न

41. संसारस्य उपलब्धासु भाषासु का भाषा प्राचीनतमा?

क. वैदेशिकभाषा	ख. संस्कृतभाषा
ग. पालीभाषा	घ. प्राकृतभाषा

42. एतेषु कस्य ग्रन्थस्य भाषा संस्कृतम् वर्तते?

क. कामायनी	ख. महाभारतस्य
ग. रश्मिस्थेः	घ. कुरुक्षेत्रस्य

43. प्रदत्तविकल्पेभ्यः 'संस्कृत' शब्दस्य व्युत्पत्तिं चिनुत -

क. सम्+कृ+क्त	ख. सं+स्कृत
ग. स+कृ+त	घ. सम्+स्कृत

XI. वैदिकसाहित्याधारितान् प्रश्नान् उत्तरत - (केवलं प्रश्नचतुष्टयम्)

1×4=4

44. कति वेदाः सन्ति?

क. त्रयः	ख. द्वौ
ग. चत्वारः	घ. पञ्च

45. विश्वस्य प्राचीनतमः ग्रन्थः कः?

क. यजुर्वेदः	ख. ऋग्वेदः
ग. सामवेदः	घ. अथर्ववेदः

46. उपनिषदां प्रमुखः भाष्यकारः कः?

क. मल्लिकार्जुनः	ख. गणेशः
ग. शंकराचार्यः	घ. मन्त्रिनाथः

47. एतेषु किं वेदाङ्गं नास्ति।

क. शिक्षा

ख. कल्प

ग. कृष्णवेदः

घ. ज्योतिष

48. अरण्ये भवं इति।

क. आरण्यकम्

ख. वेदाः

ग. वेदाङ्गम्

घ. ब्राह्मणग्रन्थाः

XII. रामायणाद्याधारितान् अधोलिखितान् प्रश्नान् उत्तरत - (केवलं प्रश्नत्रयम्) 1×3=3

49. रामायणस्य विभाजनं कति काण्डेषु वर्तते।

क. पञ्च

ख. सप्त

ग. दश

घ. नव

50. महाभारतस्य रचयिता कः?

क. वाल्मीकिः

ख. वेदव्यासः

ग. कालिदासः

घ. भासः

51. एकलक्षश्लोकाः कस्मिन् ग्रन्थे सन्ति?

क. रामायणे

ख. ऋग्वेदे

ग. महाभारते

घ. उपवेदे

52. एतेषु पुराणस्य विषयः नास्ति।

क. गानं

ख. सर्गः

ग. प्रतिसर्गः

घ. मन्वन्तराणि